

Til: Stortingets finanskomité.

Kopi: Stortingets energi- og miljøkomité; Stortingets kommunal- og forvaltningskomité; Finansråd Hans Henrik Scheel, Finansdepartementet og departementsråd Andreas H. Eriksen, Olje- og energidepartementet

Oslo 04.10.22

Grunnrenteskatt, naturressursskatt og produksjonsavgift for landvind: Endringene må bidra til fornybarinvesteringer, rimelige kraftpriser og verdeling med lokalsamfunn

Norge styrer mot kraftunderskudd i 2026 og endringer av skattesystemet må legge til rette for investeringer i ny fornybar kraftproduksjon slik at næringsliv og husholdninger får tilgang på sikker, ren og rimelig kraft.

Regjeringens forslag vil imidlertid kunne vanskeliggjøre langsiktige kraftkontrakter med bl.a. industrien, bremse investeringer og kan i siste instans bety konkurs for eksisterende vindkraftverk.

Norwea og Energi Norge er ikke avvisende til en grunnrenteskatt for landvind, og vindkraftnæringen ønsker å legge igjen penger både nasjonalt og lokalt. Skattens endelige utforming er fortsatt ikke avklart, og vi peker her på viktige hensyn som må tas i det videre arbeidet for å sikre en rimelig lønnsomhet i eksisterende og ny vindkraft samt økt verdeling med vindkraftkommuner.

1. Grunnrenteskatt må virke nøytralt og baseres på faktiske inntekter og utgifter: For at grunnrenteskatt ikke skal hindre samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer må den tilpasses måten landvind bygges og finansieres på.

En ren kontantstrømskatt er i utgangspunktet investeringsnøytral. I forslaget beskrives imidlertid noen avvik fra grunnprinsippene i en kontantstrømskatt. Det foreslås at skattemessige underskudd skal fremføres for fremtidige fradrag i motsetning til den nylig innførte kontantstrømskatten for vannkraft der slike underskudd fører til utbetaling av negativ skatt. Da er forutsetningen for kontantstrømskattens nøytralitet brutt. I likhet med vannkraft, er vindkraft kapitalintensiv virksomhet som gir få muligheter til tilpasninger som skulle tilsi at man fraviker hovedregelen i en kontantstrømskatt om løpende utbetaling av skatteverdien av underskudd.

Videre er det en forutsetning for kontantstrømskattens nøytralitet at alle kostnader i prosjektet kan trekkes fra. Kontantstrømskatten kan ifølge Finansdepartementet sees på som om staten tar en andel av prosjektet tilsvarende skatteprosenten. Nøytraliteten oppstår fordi staten tar like stor andel av kostnadene som av inntektene. Derfor må for eksempel også grunneiererstatninger og kostnader som påløper i prosjektutviklingsfasen kunne trekkes fra.

Vi er også bekymret for at en hovedregel om at man skal beskattes på basis av spotpriser vil føre til begrensninger i de faktiske mulighetene til å basere finansieringen av prosjektene på langsiktige kraftsalgsavtaler. Slike avtaler er helt nødvendige for å få finansiert nye vindkraftverk og de er politisk ønsket fordi de i tillegg gir kraftforedlende industri som Hydro, Alcoa og Eramet mulighet til å sikre seg forutsigbare kraftpriser. Langsiktige kraftsalgsavtaler kan også benyttes til å sikre lokale husholdninger og bedrifter langsiktige forutsigbare kraftpriser, noe som også vil bidra til lokal aksept for vindkraft.

Vi ber derfor Stortinget sikre

- at den nye grunnrenteskatten blir en ren kontantstrømskatt med direkte utbetaling av negativ skatt uten fremføring slik som for nye investeringer i vannkraft.
- at systemet stimulerer til inngåelse av langsiktige kraftsalgsavtaler ved at inntektene fra disse kan legges til grunn i skatteberegningen.
- grunneiererstatninger gjøres fradragberettiget.

2. Dramatiske konsekvenser for eksisterende vindkraft må unngås: Forslaget kan i ytterste instans bety konkurs for eksisterende vindkraftverk som iht. forslaget ikke får fradrag for investeringskostnader utover avskrivninger på gjenstående skattemessige verdier.

De fleste vindkraftverk er finansiert med hjelp av fastpriskontrakter til en pris som dekker lånekostnadene. Disse kraftverkene har ingen glede av de spesielt høye kraftprisene vi har nå. Dersom staten går inn og tar nesten halvparten av overskuddene fra fastprisavtalene som i utgangspunktet sikret at lånene kunne betjenes, vil flere kraftverk få problemer med å klare sine forpliktelser. Dette er en av flere grunner til at eksisterende kraftverk må sikres gjennom en overgangsordning som kompenser kostnadene ved gjennomførte investeringer.

Kontantstrømskatten er som nevnt å anse som om staten tar en eierandel i prosjektet lik skatteprosenten. For eksisterende vindkraft betyr det i ytterste konsekvens at staten går inn og tar en stor andel av inntektene i driftsfasen etter at investor har tatt hundre prosent av kostnadene i investeringsfasen. Dette vil være en de facto ekspropriasjon av en andel av vindkraftverket uten full erstatning. Dersom vi ikke får på plass en overgangsordning som de facto sikrer investorene kompensasjon for ekspropriasjonen vil dette ikke bare påføre investorene store tap, kunne være i strid med Grunnloven § 105 om full erstatning ved ekspropriasjon og den europeiske menneskerettighetsdomstolens regler til vern om eiendomsretten, men det vil også være et alvorlig skremmeskudd for fremtidige investorer i alle sektorer, ikke minst i havvind.

Regjeringen foreslår at eksisterende kraftverk skal få skrive av gjenværende skattemessig verdi i den nye skatten. Dette er en delvis kompensasjon for historiske investeringer, men av to grunner ikke tilstrekkelig. For det første vil gjenværende skattemessig verdi være betydelig lavere enn faktisk verdi på grunn av de midlertidige avskrivningsreglene som gjaldt til og med 2021. For det andre så foreslås det ikke noen skjerming av normalavkastning i gjenværende avskrivningstid. Norske vindkraftverk har frem til dagens helt ekstraordinære kraftpriser, heller ikke tatt del i noen superprofitt som kan brukes som begrunnelse for kun å gi delvis kompensasjon for historiske investeringer.¹

Vi vil komme tilbake med et forslag til praktisk utforming av en overgangsordning som tilfredsstillere kravene om investeringsnøytralitet og som vil sikre at konkurser unngås.

Vi ber Stortinget sørge for en overgangsordning som:

- sikrer at den nye skatten ikke fører til at eksisterende vindkraftprosjekter får problemer med å klare sine låneforpliktelser

¹ Som understreket av Finansdepartementet bl.a. i revidert nasjonalbudsjett for 2021 (Meld. St. 2 (2020–2021), kap. 5.3.1) har vindkraft ikke hatt særskilt høy avkastning.

- sikrer at den nye skatten ikke reduserer den for de fleste eksisterende prosjekter beskjedne avkastningen, da en slik inndragelse er svært urimelig og vil gå ut over investeringsviljen i denne og andre næringer som f.eks. havvind.

3. Positivt med økt kompensasjon til kommunene: Det er viktig at en størst mulig del av den foreslåtte kompensasjonen tilfaller kommunene med de faktiske inngrepene uavkortet:

- *Nye prosjekter kan bære 2 øre i produksjonsavgift.* Gamle prosjekter har dårligere bæreevne og produksjonsavgiften må holdes på 1 øre for disse. At avgiften gjøres fradragsberettiget i grunnrenteskatten vil hjelpe for prosjekter som faktisk er i skatteposisjon, men kan ha dramatiske konsekvenser for de som ikke er det – avhengig av systemets endelige utforming.
- *Vi støtter innføringen av en naturressursskatt på 1,3 øre.* For at naturressursskatten skal kompensere lokalsamfunn målrettet, må den ikke inngå i inntektsutjevningssystemet, eller med andre ord spres tynt utover alle kommuner slik det er foreslått.
- Dersom grunnrenteskatten ikke blir en ren kontantstrømskatt, men en skatt med fremføring av underskudd vil også naturressursskatten og den økte produksjonsavgiften kunne bli en tung likviditetsbelastning for prosjekter i en vanskelig fase.

4. Forslaget kan være til hinder for nærvind – innslagspunkt bør heves: For «nærvind», dvs. færre enheter på industrialiserte områder er økonomien mer krevende, og vi trenger en likebehandling med småskala vannkraft:

- Innslagspunktet for vindkraft må heves fra 1 MW / 5 turbiner til 10 MW, tilsvarende grensen for småskala vannkraft.

Svært mange forhold er uavklart, og det er uheldig at et så viktig rammevilkår for fornybarnæringen og vertskommunene skal vedtas på kort varsel i løpet av en hektisk budsjettøst.

Vi understreker overfor Stortinget betydningen av at regjeringen raskt får detaljene i hva som foreslås ut på høring, slik at fornybarnæringen og kommunesektoren kan bidra med konstruktive innspill om hvordan grunnrenteskatten kan gis en innretning som sikrer både investeringer og verdideling med lokalsamfunn.

For Norwea
Åslaug Haga
Daglig Leder

For Energi Norge
Knut Kroepelien
Administrerende direktør